

ECOLOGIE

RAPPORTAGE

aanvullend ecologisch onderzoek

Pastoor Hanraetsstraat en Beeklaan

Roggel

Rapport aanvullend ecologisch onderzoek

Pastoor Hanraetsstraat en Beeklaan, Roggel

Opdrachtgever | Wonen Zuid
Postbus 400
6040 AK Roermond

Rapportnummer | 20101.001
Versienummer | D1
Status | Definitief
Datum | 31 oktober 2023

Opsteller¹ |
Kwaliteitscontrole |

¹ AVG

In onze rapportages wordt niet gewerkt met handtekeningen en/of parafen. Conform protocol en eisen uit het kwaliteitssysteem wordt het rapport aantoonbaar vrijgegeven. In het kader van de AVG dient, voorafgaand aan publicatie of bij uitlevering aan derden, bijlagen met kadastrale uittreksels en namen van opdrachtgevers verwijderd dan wel zwart gelakt te worden.

KWALITEITSZORG

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

CERTIFICERING

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001. Daarnaast staat veilig werken bij Econsultancy voorop en zijn we gecertificeerd voor VCA*.

BETROUWBAARHEID

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

Al onze rapportages worden opgesteld conform de 'Handreiking omgaan met AVG in bodemonderzoeken' opgesteld door de VKB (29 juni 2022). Hiermee voldoet de rapportage aan de eisen die de wet en NEN normen ons stellen en wordt tevens voldaan aan de AVG.

GELDIGHEID ONDERZOEK

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechtgebende.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING.....	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen.....	2
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK	3
4	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	4
	4.1 Huismus.....	4
	4.2 Gierzwaluw.....	4
	4.3 Vleermuizen	5
	4.4 Steenmarter	6
5	ONDERZOEKSRISULTATEN	7
	5.1 Huismus.....	7
	5.2 Gierzwaluw.....	8
	5.3 Vleermuizen	8
	Zomer- en paarverblijfplaatsen.....	8
	Kraam- en winterverblijfplaatsen.....	8
	Foeragerende vleermuizen	9
	Vliegroutes	9
	5.4 Steenmarter	10
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING.....	11
	6.1 Huismus en gierzwaluw.....	11
	6.2 Vleermuizen	11
	6.3 Steenmarter	12
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....	13

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Wonen Zuid opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek ter plaatse van diverse woningen aan de Pastoor Hanraetsstraat en Beeklaan te Roggel.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen renovatie-/isolatiewerkzaamheden op de onderzoekslocatie en naar aanleiding van de resultaten van de quickscan Wet natuurbescherming die Econsultancy in augustus 2022 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (project 16998.020, d.d. 4 augustus 2022).

Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming er op sommige punten meer informatie is benodigd. Uit de quickscan is gebleken dat een aanvullend onderzoek naar huismus, gierzwaluw, gebouwbewonende vleermuizen en steenmarter noodzakelijk is.

Econsultancy is lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie bevat diverse woningen aan de Pastoor Hanraetsstraat en Beeklaan, te Roggel. In figuur 2.1 is de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 2.1 Ligging onderzoekslocatie (wit omlijnd) met te onderzoeken bebouwing (rood omkaderd) en directe omgeving.

De onderzoekslocatie is bebouwd met verscheidene woonhuizen met bijbehorende tuinen. Hierbij gaat het om drie blokken rijtjeswoningen en vier paar twee-onder-één-kap woningen. De woningen zijn opgebouwd uit bakstenen muren en voorzien van een zadeldak gedekt met dakpannen.

2.2 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens de gevels en daken van de betreffende woningen te isoleren/renoveren.

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan (Econsultancy rapport 16998.020, d.d. 4 augustus 2022) blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming er op sommige punten meer informatie is benodigd. In tabel 3.1 is een overzicht weergegeven van de soortgroepen waarvoor een aanvullend onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

Tabel 3.1 Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Ge-schikt habitat	Ingreep versto-rend	Nader on-derzoek	Ontheffingsaanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	jaarrond beschermd	ja	mogelijk	ja	afhankelijk van nader onderzoek	aanvullend onderzoek naar huismus en gierzwaluw wordt noodzakelijk geacht
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	mogelijk	ja	afhankelijk van nader onderzoek	aanvullend onderzoek naar gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger wordt noodzakelijk geacht
Grondgebonden zoogdieren	steenmarter	ja	mogelijk	*nee	*nee	*aanvullend onderzoek naar steenmarter, of werken in de provinciale vrijstellingsperiode

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

4.1 Huismus

Ten aanzien van de huismus zijn er in de periode van 1 april t/m 15 mei 2023 twee gerichte veldonderzoeken verricht naar de aanwezigheid van nestlocaties van huismussen met een tussenliggende periode van minimaal tien dagen (zie tabel 4.1). Tijdens de veldbezoeken is gelet op de aanwezigheid van roepende huismussen. Mannetjes huismussen roepen met name in het voorjaar ('s ochtends) vaak vanaf de dakranden/goten waar hun nesten zich bevinden. Tevens is gedurende de veldbezoeken in de ochtend gelet op huismussen die (met nestmateriaal of voedsel) onder dakpannen of andere nestlocaties verdwijnen. De onderzoeksinspanning is conform hetgeen is gesteld in het Kennisdocument van de huismus (BIJ12, versie 2.1, februari 2023). Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van huismussen gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 2°C. De windsnelheid lag beneden de 2 Bft en er was geen sprake van neerslag.

Tabel 4.1 Onderzoeksinspanning huismussenonderzoek.

Datum	Tijd	Verblijf	Waarnemers	Weersomstandigheden
5 april 2023	09.00 – 10.00	nestlocatie	1	2°C, zon, 2 Bft, geen neerslag
19 april 2023	07.20 – 08.30	nestlocatie	1	10°C, half bewolkt, 3 Bft, geen neerslag

4.2 Gierzwaluw

Voor de gierzwaluw zijn er drie gerichte onderzoeks rondes, verdeeld over 6 veldbezoeken, uitgevoerd in de periode van 1 juni t/m 15 juli met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen (zie tabel 4.2). De veldbezoeken zijn gedurende de avondschemering voor zonsondergang gestart. De onderzoeksinspanning is conform hetgeen is gesteld in het Kennisdocument van de gierzwaluw (versie 1, juli 2017). Tijdens de veldbezoeken is voornamelijk gelet op zwermende gierzwaluwen, in- en uitvliegende dieren en vanuit bebouwing roepende vogels. Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van gierzwaluwen gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 18°C. De windsnelheid lag beneden de 4 Bft en er was geen sprake van neerslag.

Tabel 4.2. Onderzoeksinspanning gierzwaluwonderzoek.

Datum	Tijd	Verblijf	Waarnemers	Weersomstandigheden
2 juni 2023	20.45 – 23.45	nestlocatie	2	18°C, 2 Bft, helder en droog
5 juni 2023	20.47 – 23.47	nestlocatie	2	22°C, 3 Bft, helder en droog
19 juni 2023	20.55 – 22.55	nestlocatie	2	25°C, 2 Bft, bewolkt en droog
21 juni 2023	20.55 – 22.55	nestlocatie	2	26°C, 2 Bft, helder en droog
3 juli 2023	20.54 – 23.54	nestlocatie	2	19°C, 3 Bft, half bewolkt en droog
4 juli 2023	20.54 – 23.54	nestlocatie	2	19°C, 1 Bft, bewolkt en droog

4.3 Vleermuizen

Er zijn in totaal vijf onderzoeksrondes, verdeeld over zeven gerichte veldbezoeken, uitgevoerd in de periode half april tot eind september om de aanwezigheid van vleermuizen en het gebruik van de locatie door vleermuizen te kunnen vaststellen dan wel uitsluiten. De veldbezoeken zijn in de avonduren en ochtenduren uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het meest recente protocol voor vleermuisonderzoek (versie januari 2021), dat is opgesteld door het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijf, kraamverblijf en paarverblijf voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger.

Het vleermuisonderzoek is per soort verblijf uitgevoerd binnen de meest gunstige periode van het jaar waarin vleermuizen aantoonbaar van de onderzoekslocatie gebruik kunnen maken. Gedurende de periode half april tot en met half juli bezetten de meeste soorten hun zomer- en kraamverblijfplaatsen en zijn de vleermuizen druk bezig met het grootbrengen van jonge dieren. In de maanden augustus en september maken vleermuizen gebruik van paarverblijfplaatsen en zijn veel soorten in de omgeving van hun winterverblijf te vinden.

Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd met behulp van batdetectors (Pettersson D200/D240x, Elekon Batscanner, Elekon Batscanner Stereo). Tijdens de veldbezoeken is voornamelijk gelet op uitvliegende, invliegende of zwerrende vleermuizen. Daarnaast is er ook gelet op foeragerende en passerende vleermuizen. Tijdens de veldbezoeken in de paarperiode is daarnaast gelet op sociale geluiden. In de periode augustus - september produceren mannetjes vleermuizen sociale geluiden vanuit of vliegend rondom bebouwing om vrouwtjes te lokken.

Overzicht veldbezoeken

Het onderzoek bestond uit diverse veldbezoeken. Het totaal aantal veldbezoeken is vastgesteld op basis van de grootte van de onderzoekslocatie, uitgaande van vier waarnemers per veldronde in de kraamperiode en twee waarnemers per veldronde in de paarperiode. Met vijf veldrondes omtrent deze soortgroep is voldoende zekerheid verkregen over de functie van de onderzoekslocatie. Tabel 4.3 en 4.4 bevatten een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel 4.3. Onderzoeksinspanning vleermuisonderzoek 2023.

		april	mei	juni	juli	augustus	september
Vleermuizen	tijdstip	-	1 x ochtend, 2 x avond			-	2 x avond
	datum		19 april, 2 en 5 juni, 3 en 4 juli				17 augustus en 8 september
	functie		zomer-/kraamverblijf				paar/baltsverblijf

Weersomstandigheden

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken in de avond was de temperatuur lager dan 12°C en tijdens geen van de veldbezoeken in de ochtend was de temperatuur lager dan 8°C. De windsnelheid lag beneden de 5 Bft en er was geen sprake van neerslag (zie tabel 4.4).

Tabel 4.4. Gegevens vleermuisonderzoek 2023.

Datum	Tijd	Verblijf	Waarnemers	Weersomstandigheden
19 april 2023	04.30 – 06.35	zomer-/kraamverblijf	4	10°C, 3 Bft, helder en droog
2 juni 2023	20.45 – 23.45	zomer-/kraamverblijf	2	18°C, 2 Bft, helder en droog
5 juni 2023	20.47 – 23.47	zomer-/kraamverblijf	2	22°C, 3 Bft, helder en droog
3 juli 2023	20.54 – 23.54	zomer-/kraamverblijf	2	19°C, 3 Bft, half bewolkt en droog
4 juli 2023	20.54 – 23.54	zomer-/kraamverblijf	2	19°C, 1 Bft, bewolkt en droog
17 augustus 2023	22.15 – 00.15	paarverblijf	2	19°C, 2 Bft, helder en droog
8 september 2023	21.45 – 23.45	paarverblijf	2	21°C, 0 Bft, helder en droog

4.4 Steenmarter

Gedurende de onderzoeks rondes voor vleermuizen en gierzwaluwen is de omgeving tevens op steenmarters geobserveerd. Gezien de steenmarter in de schemering actief wordt zal deze opgemerkt worden als de onderzoekslocatie onderdeel uitmaakt van het functionele leefgebied.

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Huismus

Gedurende de twee veldrondes voor de huismus zijn binnen de onderzoekslocatie, verspreid onder de dakpannen van de woningen aan de Pastoor Hanraetsstraat, in totaal 37 nestlocaties van de huismus aangetroffen (zie figuur 5.1). Op deze locaties zaten roepende mannetjes en/of zijn in- en uitvliegende individuen waargenomen, eventueel met nestmateriaal. In de woningen aan de Beeklaan zijn geen nestlocaties van de huismus waargenomen. Ter plaatse van de nestlocaties binnen de onderzoekslocatie, in de woningen aan de Pastoor Hanraetsstraat, is mogelijk sprake van nadelige effecten door de voorgenomen plannen. Door de voorgenomen werkzaamheden worden deze nestlocaties mogelijk beschadigd of vernield en vindt mogelijk verstoring van individuen van deze soort plaats, bijvoorbeeld als er sprake is van vervanging van de daken of bij werkzaamheden in het broedseizoen (zie hoofdstuk 6).

Figuur 5.1 Verspreiding van nestlocaties van de huismus en gierzwaluw op basis van inventarisatie in het seizoen 2023.

5.2 Gierzwaluw

Tijdens de veldbezoeken voor de gierzwaluw zijn binnen de onderzoekslocatie in totaal vijf nestlocaties van de gierzwaluw onder de dakpannen aangetroffen (zie figuur 5.1). De gierzwaluwen vlogen in en uit ter plaatse van de kantpannen bij de kopgevels. De nestlocaties bevinden zich op de volgende locaties:

- Kopgevel Pastoor Hanraetsstraat 12 twee nestlocaties gierzwaluw
- Kopgevel Pastoor Hanraetsstraat 4 één nestlocatie gierzwaluw
- Kopgevel Beeklaan 7 twee nestlocaties gierzwaluw

Ter plaatse van de nestlocaties binnen de onderzoekslocatie is mogelijk sprake van nadelige effecten door de voorgenomen plannen. Door de voorgenomen werkzaamheden worden deze nestlocaties mogelijk beschadigd of vernield en vindt mogelijk verstoring van individuen van deze soort plaats, bijvoorbeeld als er sprake is van vervanging van de daken of bij werkzaamheden in het broedseizoen (zie hoofdstuk 6).

5.3 Vleermuizen

Zomer- en paarverblijfplaatsen

Tijdens de veldrondes is de onderzoekslocatie onderzocht op aanwezigheid van gebouwbewonende vleermuissoorten. Er zijn tijdens de onderzoeksrondes in de periode half mei – half juli in totaal zes zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en één zomerverblijfplaats van laatvlieger aangetroffen (zie figuur 5.2). De verblijfplaatsen zijn aangetroffen op de volgende adressen:

- Pastoor Hanraetsstraat 24/26 (één exemplaar gewone dwergvleermuis bij dakgoot voorzijde);
- Pastoor Hanraetsstraat 22 (één exemplaar gewone dwergvleermuis bij dakgoot voorzijde);
- Pastoor Hanraetsstraat 20 (één exemplaar gewone dwergvleermuis bij dakgoot voorzijde);
- Pastoor Hanraetsstraat 18 (één exemplaar gewone dwergvleermuis bij kopgevel);
- Pastoor Hanraetsstraat 18 (één exemplaar gewone dwergvleermuis bij dakgoot voorzijde);
- Pastoor Hanraetsstraat 18 (één exemplaar laatvlieger bij dakgoot voorzijde);
- Pastoor Hanraetsstraat 16 (één exemplaar gewone dwergvleermuis bij dakgoot voorzijde).

Tijdens de veldbezoeken in de paarperiode zijn binnen en in de omgeving van de onderzoekslocatie geen paarterritoria van vleermuizen vastgesteld. Er zijn geen baltsende vleermuizen waargenomen, of ander gedrag/vliegbewegingen waaruit binding met de woningen op de onderzoekslocatie zou blijken, bijvoorbeeld in de vorm van aantikken van de bebouwing, in- of uitvliegen of zwermgedrag nabij de gevel. Op grond van het ontbreken van dergelijke waarnemingen, kan worden aangenomen dat zich geen paarterritoria binnen de onderzoekslocatie bevinden.

Kraam- en winterverblijfplaatsen

Gezien het lage aantal individuen kan worden aangenomen dat het zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger betreffen. Aanwezigheid van een kraamverblijfplaats kan vanwege het lage aantal individuen per verblijfplaats worden uitgesloten.

Een winterverblijfplaats is moeilijk aan te tonen, maar een functie als winterverblijfplaats kan niet worden uitgesloten zodra een andere verblijfplaatsfunctie wordt aangetoond, hetgeen in deze situatie het geval is. Derhalve kan ervan worden uitgegaan dat de aangetroffen zomerverblijfplaatsen tevens mogelijk een functie hebben als (milde) winterverblijfplaats voor één of enkele individuen.

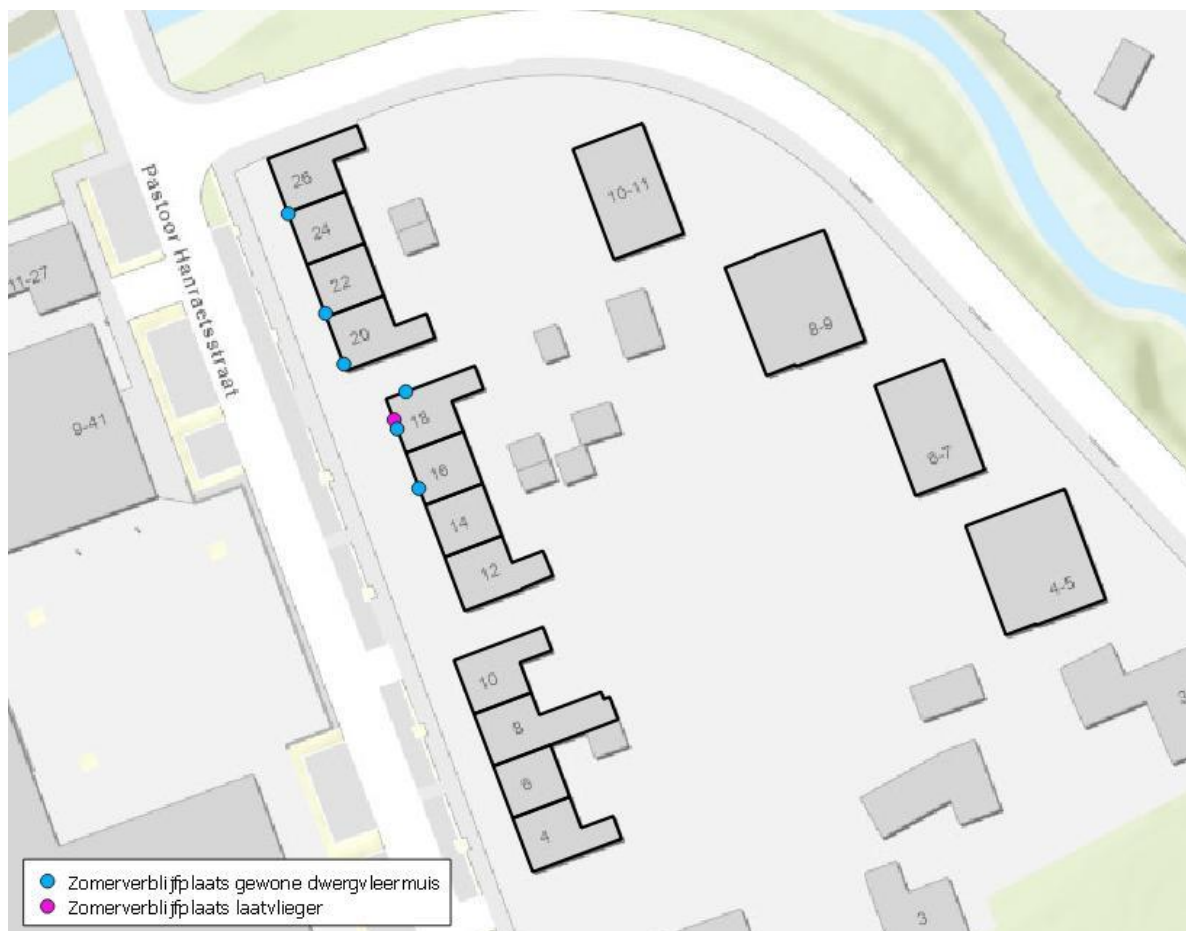
Foeragerende vleermuizen

Tijdens de diverse onderzoeken zijn rond de onderzoekslocatie enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Deze foerageeractiviteit is beperkt te noemen en past binnen het te verwachten activiteitenpatroon in een dergelijk bebouwd gebied. Het betreft hoofdzakelijk dieren die aan het begin of aan het eind van de nachtelijke pendeltocht tussen hun verblijfplaatsen binnen de bebouwde kom, en hun belangrijkste foerageergebieden in het buitengebied, even "blijven hangen" om te foerageren tussen aanwezige vegetatie of de bebouwing/nabij straatlantaarns. Er waren tijdens het onderzoek geen locaties die specifiek in het oog sprongen als belangrijke foerageerlocaties of essentieel foerageergebied.

Het aanwezige foerageerhabitat in de omgeving van de onderzoekslocatie wordt door de voorgenomen werkzaamheden niet aangetast. Daarnaast is in de directe omgeving meer geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen aanwezig. Het betreft diverse groenvoorzieningen en (sier)tuinen. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van foerageerhabitat is daarom niet aan de orde.

Vliegroutes

Vleermuizen maken vaak gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Op de onderzoekslocatie ontbreken dit soort lijnvormige elementen. Tijdens de onderzoeken zijn binnen en in de omgeving van de onderzoekslocatie enkele passerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Deze waarnemingen van passerende dieren hadden een diffuus karakter in zowel ruimte als tijd. Er zijn geen grote aantallen passerende vleermuizen waargenomen die een vaste route volgden. Op grond hiervan kan worden aangenomen dat er geen vaste/essentiële vliegroutes van vleermuizen aanwezig zijn binnen het plangebied. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van vliegroutes is daarom niet aan de orde.

Figuur 5.2 Verspreiding van vleermuisverblijfplaatsen op basis van inventarisatie in het seizoen 2023.

5.4 Steenmarter

Steenmarters gebruiken hoizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke, als verblijfplaats. Een steenmarter heeft binnen zijn territorium verscheidene verblijfplaatsen. De woningen zijn in potentie geschikte voor steenmarter. Er zijn geen sporen van de steenmarter aangetroffen op de onderzoekslocatie of waarnemingen van steenmarter gedaan tijdens de avond en nachtonderzoeken voor overige soorten. De aanwezigheid van een verblijfplaats van steenmarter kan op basis daarvan worden uitgesloten.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Huismus en gierzwaluw

De huismus en gierzwaluw vallen onder het beschermingsregime van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden de voortplantings- en rustplaatsen te beschadigen of te vernielen en de nesten mogen niet worden weggenomen. De nesten van huismus en gierzwaluw zijn jaarrond beschermd. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden is overtreding van artikel 3.1 lid 2 van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de huismus en gierzwaluw mogelijk niet te voorkomen, zoals bij bijvoorbeeld een dakvervanging.

In totaal zijn ter plaatse van de onderzoekslocatie 37 nestlocaties van de huismus en vijf nestlocaties van de gierzwaluw aangetroffen. Indien de nestlocaties van huismus en gierzwaluw door de voorgenomen werkzaamheden worden aangetast (bijvoorbeeld als de daken volledig worden vervangen, of bij werkzaamheden in het broedseizoen), zijn maatregelen benodigd om de functionaliteit voor de huismus en gierzwaluw te allen tijde te behouden. Er dienen in dat geval maatregelen genomen te worden zoals het aanbrengen van tijdelijke voorzieningen, het ongeschikt maken van de bebouwing in de minst kwetsbare periode en het treffen van permanente voorzieningen in de bebouwing. De maatregelen dienen uitgewerkt te worden in een ecologisch activiteitenplan en ter goedkeuring voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag (Provincie Limburg) via een ontheffingsprocedure.

6.2 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten vallen onder het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en de conventie van Bonn, in de Wet natuurbescherming ondergebracht in artikel 3.5. De verboden handelingen die van toepassing zijn op de vleermuizen betreffen het opzettelijk verstoren, doden of vangen van de dieren en het beschadigen of vernielen van de rust- en voortplantingsplaatsen.

In totaal zijn ter plaatse van de onderzoekslocatie zes zomer- en (milde) winterverblijfplaatsen en van de gewone dwergvleermuis en één zomer- en (milde) winterverblijfplaats van de laatvlieger aangetroffen. Door de voorgenomen werkzaamheden zullen de aangetroffen verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en laatvlieger worden beschadigd en vernield. Tevens zullen de gewone dwergvleermuizen en laatvliegers, indien aanwezig ten tijde van de werkzaamheden, worden verstoord. Dit betreft een overtreding van artikel 3.5, lid 2 en lid 4 van de Wet natuurbescherming. Door het treffen van maatregelen kan de functionaliteit voor de soorten behouden blijven. Hiermee wordt overtreding van de Wet natuurbescherming echter niet voorkomen, waardoor een ontheffing noodzakelijk is. In een activiteitenplan dienen mitigerende en compenserende maatregelen te worden omschreven. Het activiteitenplan dient, middels een ontheffingsaanvraag, te worden voorgelegd bij de Provincie Limburg.

6.3 Steenmarter

De steenmarter behoort in Nederland tot de nationaal beschermde soorten krachtens artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan worden uitgesloten dat de bebouwing een vaste rust- en verblijfplaats vormt voor de steenmarter. Bij de voorgenomen ingreep vindt dan ook geen verstoring plaats van de steenmarter, waardoor overtreding van de Wet natuurbescherming voor wat betreft deze soort niet aan de orde is.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van Wonen Zuid een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd ter plaatse van diverse woningen aan de Pastoor Hanraetsstraat en Beeklaan te Roggel. Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen isolatie/renovatie van de betreffende woningen en naar aanleiding van de resultaten van de quickscan Wet natuurbescherming die Econsultancy in augustus 2022 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (project 16998.020, d.d. 4 augustus 2022). Op basis van het aanvullend ecologisch onderzoek is beoordeeld of er bij de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden sprake zal zijn van overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de huismus, gierzwaluw, vleermuizen en steenmarter.

Onderzoekslocatie

De onderzoekslocatie is bebouwd met verscheidene woonhuizen met bijbehorende tuinen. Hierbij gaat het om drie blokken rijtjeswoningen en vier paar twee-onder-één-kap woningen. De woningen zijn opgebouwd uit bakstenen muren en voorzien van een zadeldak gedekt met dakpannen. De initiatiefnemer is voornemens om de betreffende woningen te isoleren/recoveren.

Resultaten

Uit het aanvullend ecologisch onderzoek is gebleken dat op de onderzoekslocatie 37 nestlocaties van de huismus, vijf nestlocaties van de gierzwaluw, zes zomer- en (milde) winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en één zomer- en (milde) winterverblijfplaats van de laatvlieger aanwezig zijn. Door de voorgenomen werkzaamheden worden geen essentiële foerageergebieden of vliegroutes van vleermuizen aangetast. Er zijn geen verblijfplaatsen van steenmarter geconstateerd. Eventuele verblijfplaatsen van vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen in de omliggende bebouwing zullen, gezien de onderlinge afstand en de schaal van de werkzaamheden, geen hinder ondervinden van de geplande werkzaamheden op de onderzoekslocatie.

Conclusie

Met betrekking tot de voorgenomen plannen ter plaatse van de onderzoekslocatie is er sprake van opzettelijke beschadiging, vernieling en/of verstoring van meerdere verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Tevens is, afhankelijk van de aard en planning van de werkzaamheden, mogelijk sprake van opzettelijke beschadiging en/of vernieling van nestlocaties van de huismus en gierzwaluw (bijvoorbeeld in het geval van een dakvervangings, of bij werkzaamheden binnen het broedseizoen). Bij uitvoering van de werkzaamheden is dan ook sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming.

Ten behoeve van de uitvoering dient een ontheffing te worden aangevraagd bij de provincie Limburg voor het opzettelijk beschadigen, vernielen en verstoren van de verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger (artikel 3.5, lid 2 en lid 4). Tevens dient mogelijk ontheffing te worden aangevraagd voor het opzettelijk beschadigen en vernielen van nestlocaties van de huismus en gierzwaluw (artikel 3.1, lid 2), bijvoorbeeld in het geval van een dakvervangings, of bij werkzaamheden in het broedseizoen. Daarnaast zal door het treffen van maatregelen de functionaliteit van de vaste verblijfplaatsen en nestlocaties behouden moeten blijven en zal schade aan individuen moeten worden voorkomen. De maatregelen dienen ter onderbouwing van de ontheffingsaanvraag te worden vastgelegd in een activiteitenplan.

Verder dient te allen tijde de algemene zorgplicht in acht te worden genomen. Dit houdt in dat incidenteel op de onderzoekslocatie voorkomende dieren de gelegenheid moeten krijgen om te vluchten en zoveel mogelijk ontzien worden gedurende de werkzaamheden.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J., Canters, K. & Buys, J. (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren - Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

BIJ12 (2023). Kennisdocument huismus. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2023/02/Kennis-document-Huisumus-versie-2.1-februari-2023.pdf>

BIJ12 (2017b). Kennisdocument gewone dwergvleermuis. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>.

BIJ12 (2017c). Kennisdocument gierzwaluw. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-006-Kennisdocument-Gierzwaluw-1.0.pdf>.

BIJ12 (2017d). Kennisdocument ruige dwergvleermuis. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-018-Kennisdocument-Ruige-dwergvleermuis-1.0.pdf>.

Limpens H. & Regelink J. (2017). Vleermuizen en planologie. Zoogdierverseniging, Nijmegen.

Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2021). Vleermuisprotocol 2021. Opgehaald van <https://netwerkgroenebureaus.nl/vleermuisprotocol>.

Wet natuurbescherming (2015, 16 december). Opgehaald van: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2021-02-17>.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Broedseizoen

Voor het broedseizoen staat in de wet geen vaste periode. De looptijd verschilt per soort en varieert per jaar. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart en 15 augustus.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt (jachtgebied).

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren.

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitattype als de omstandigheden waarin de soort of het habitattype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitattype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.